

УДК 32:351]:305](477)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.40.17>

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Ольга Горулько

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби,
кафедра парламентаризму
вул. Антона Цедіка, 20, 03057, м. Київ, Україна*

У статті досліджено етапи становлення гендерної політики в Україні, що пов'язані з появою жіночого політичного лідерства у сфері публічної та суспільної діяльності. З'ясовано, що, незважаючи на значні досягнення у сфері формування гендерної політики та прагнення створити егалітарний тип державної політики щодо становища жінок у державі, все ще наявний гендерний розрив на рівні вищих державних органів влади, порушується гендерний баланс у представницьких органах влади та вищих щаблях виконавчої влади. Встановлено, що для реалізації принципу гендерної паритетності не досить лише сформувати нормативно-правову базу, потрібно створити умови для її реалізації й оцінювання. Визначено й охарактеризовано етапи становлення гендерної політики в Україні, що пов'язані з її формуванням, реалізацією й оцінюванням. З'ясовано, що становлення гендерної політики дещо гальмує на етапах реалізації й оцінювання і тому потребує вдосконалення організаційного, фінансового, кадрового забезпечення, а також розроблення чітких показників і критеріїв оцінювання наслідків для жінок і чоловіків.

Зазначено, що вектор розвитку державної політики в Україні за період з 2005 року дотепер змінився з феміністської концепції у бік гендерної, в якій визнається, що вся структура суспільства і відносини між чоловіками і жінками в його рамках підлягають кардинальному перегляду. В Україні починає впроваджуватись комплексний гендерний підхід, який нині вже не розглядає гендерну рівність як «окреме питання», а стає питанням усіх напрямів політики і програм. Цей етап став поштовхом для формування гендерної політики в Україні. Її реалізація набуває пріоритетного значення в роботі органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Наступні етапи її становлення пов'язані з визначенням конкретних суб'єктів виконання (2017 р.) та запровадженням гендерних профілів областей і міст України та гендерної статистики в державі (2020 р.). Встановлено, що в Україні відбулося становлення гендерної політики, яка спрямована на забезпечення гендерного мейнстрімінгу, що набув пріоритетності у європейській практиці діяльності органів публічної влади і політичних партій.

Ключові слова: гендерна політика, гендерний розрив, гендерне квотування, оцінювання гендерної політики, гендерний мейнстрімінг.

Постановка проблеми. Проблема політичного лідерства під кутом гендерної теорії набирає своїх обертів у XX столітті. За останнє століття виникли жіночі рухи в різних країнах, які спрямовані на зміну стереотипів і традиційних гендерних ролей, фундаментальну перебудову суспільства і його інститутів, які допоможуть жінкам повноправно зайняти своє законне місце як рівних партнерів із чоловіками в усіх сферах життя. Ці дії призвели до необхідності формування національних і наднаціональної гендерних політик, підкріплених низкою важливих нормативних актів. Серед них вагомими є Загальна декларація прав людини, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року, чотири Всесвітні конференції зі становища жінок – Мехіко, Мексика, 1975 р.; Копенгаген, Данія,

1980 р.; Найробі, Кенія, 1985 р.; Пекін, Китай, 1995 р. У результаті їх проведення встановлено вектор змін у політиці різних держав – від узагальненої концепції жіночого лідерства (феміністської концепції) до гендерної, в якій визнається, що вся структура суспільства і відносини між чоловіками і жінками в його рамках підлягають кардинальному перегляду.

Незважаючи на позитивні зрушення у цьому питанні, ООН продовжує приділяти особливу увагу протидії насильству щодо жінок, на що вказують такі документи – Глобальні цілі сталого розвитку (2015–2030 рр.) та Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки.

В Україні гендерна політика формується починаючи з прийняття у 2005 році Закону «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», яким передбачено скоротити гендерну нерівність в економічній, політичній сферах, подолати гендерні стереотипи, ліквідувати дискримінацію за ознакою статі шляхом правового забезпечення та застосування спеціальних заходів, спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати свої права. Нові цільові орієнтири, завдання та комплекс заходів відображені у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» та Указі Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

Таким чином, питання становлення гендерної політики залишається в центрі уваги вітчизняних та зарубіжних науковців і потребує подальшого наукового осмислення й обґрунтування.

Аналіз останніх наукових досліджень. Дослідженню окремих аспектів гендерної проблематики, зокрема у сфері формування, реалізації й оцінювання гендерної політики, приділили свою увагу вітчизняні науковці, які створили кілька вітчизняних шкіл із гендерних досліджень, зокрема одеську (Л. Кормич, С. Наумкіна, Л. Петришина, Л. Смоляр), київську (О. Забужко, С. Оксамитна, І. Оніщенко, С. Павличко, Н. Грицяк, Л. Кобилянська, Н. Ковалішина, Т. Мельник, Н. Оніщенко), харківську (Т. Булавина, В. Гайдено, О. Гомілко, С. Жерьобкін, Н. Чухим) [9]. Також у роботах М. Білінської, Л. Гонюкової, В. Гошовської, К. Ілічківської, М. Канавець, І. Кресіної наголошується на необхідності визнання рівних прав і можливостей чоловіків і жінок, які однаковою мірою будують власну державу і суспільні відносини в ній; проаналізовано моделі взаємодії громадянського суспільства з державою і визначено низьку її ефективність на сучасному етапі політичного процесу в Україні.

Мета дослідження – розкрити й охарактеризувати етапи становлення гендерної політики в Україні, такі як формування, реалізація й оцінювання, та визначити шляхи їх подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Відхід від феміністської концепції і перехід до гендерної концепції у політиці багатьох країн світу засвідчив про формування нових відносин між чоловіками і жінками у суспільствах і, відповідно, у необхідності формування нової моделі його структурування. В основу суспільних відносин у таких державах покладено *принцип гендерної паритетності*, під яким розуміється рівне представлення жінок і чоловіків, рівність та рівноправність в усіх сферах суспільного життя.

Практично кожна з країн ЄС закріпила у своїх конституціях такі основні складники принципу гендерної паритетності в правах, як рівність усіх громадян перед законом, рівність незалежно від раси і національності, рівні можливості жінки і чоловіка для їхньої участі в усіх сферах суспільного життя, а також рівного становища у сім'ї [1].

Нами проаналізовано етапи реалізації принципу гендерної паритетності у різних державах ЄС і з'ясовано, що у Канаді, Франції, Данії, Німеччині, Іспанії ці питання були успішно вирішені наприкінці ХХ – початку ХХІ століття [6]. Саме тоді (у 1968 році) була запропонована Концепція гендеру американським психологом Р. Столером з метою

встановлення відмінності між «маскулінністю» і «фемінністю» як соціокультурними характеристиками чоловічого і жіночого начала, набула вагомого значення і була покладена в основу тих конституцій, в яких визнаються психологічні, соціальні, культурні особливості статі, що не пов'язані безпосередньо з її біологічною природою, а виражають її суб'єктивно-психологічну і соціально-рольову самоідентифікацію [19]. До соціальних наук термін «гендер» було введено Е. Оклей у 1970-ті рр.

З цього часу *гендер розглядають як систему відносин*, а не як набір характеристик індивіда – чоловіка або жінки. Суспільства, в яких не лише задекларовано, а й реалізується принцип гендерної паритетності, демонструють високу адаптацію до швидкоплинних соціальних умов, появі нових форм взаємодії із суспільством та в управлінні.

У більшості демократичних суспільств гендерними ознаками державної політики є підвищення представництва жінок в органах публічної влади, досягнення гендерного паритету на рівні прийняття політичних рішень, спільна відповідальність за подальший розвиток суспільства [10].

В українському законодавстві гендерна політика реалізована комплексом нормативно-правових актів, до яких насамперед слід віднести Конституцію України, яка гарантує своїм громадянам рівні права і свободи, які є рівними перед законом (ст. 24); Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», який відіграє важливу роль у реконструюванні способу життя українського суспільства і державного будівництва, діяльності державних і громадських інститутів, у моделюванні рівних прав і можливостей чоловіків і жінок відповідно до історичних потреб і процесу; Національна стратегія у сфері прав людини [16]; План дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2030 року; Закон України «Про державну службу»; Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2030 року [17]; Національна доповідь 2017 року «Цілі сталого розвитку: Україна» [20].

Розроблення української гендерної політики ґрунтується на науковому і практичному досвіді європейських країн, на національних надбаннях, пов'язаних із залученням жінок до суспільно-політичної діяльності та виконанням ними лідерських ролей. Однак наявні фактори, які перешкоджають ефективній реалізації гендерної політики в державі. Серед них – застарілий стереотип мислення, що політико-управлінська діяльність – це суто чоловіча справа; наявна професійна сегрегація за ознакою статі; відсутність у політичній еліті зацікавленості у залученні жінок до органів влади; низький рівень політичної культури у суспільстві. Для усунення зазначених перешкод у державі і світі запроваджено відповідний квотний принцип.

ООН, зокрема, започаткувала Програму «Планета 50–50 до 2030 року: Крок уперед до гендерної рівності», у якій відображені національні заходи, спрямовані на досягнення гендерної рівності до 2030 року.

В Україні постановою Кабінету Міністрів України [13] затверджено, що частка жінок серед народних депутатів України, депутатів обласних та місцевих рад (міст обласного значення) має становити до 20 відсотків у 2021 році. Статистичні дані засвідчують, що ця вимога виконана: у Верховну Раду України IX скликання було вибрано 20,6% жінок від загального складу народних депутатів. Стосовно попередніх скликань це великий крок уперед [21].

Вважаємо, що такі методи реалізації гендерної політики, як запровадження квот, пришвидшують процеси встановлення гендерного балансу в органах публічної влади, сприяють розвитку професійного жіночого лідерства та створенню організацій гендерного спрямування, діяльність яких забезпечуватиме ефективну взаємодію органів влади та громадянського суспільства, нові форми і методи пропаганди гендерної рівності, оцінювання їхньої діяльності.

Однак цього не досить. Для створення держави гендерного спрямування важливим постає комплексне вирішення таких завдань, як формування гендерної політики, створення умов для її реалізації й оцінювання наслідків.

Тому ми розглядаємо становлення гендерної політики в державі через такі три етапи, як формування, реалізація, оцінювання, які є взаємозалежними і тому мають бути, на наш погляд, максимально наближеними в часі, а їхній зміст має реалізуватися відповідальними особами й інституціями, які повинні систематично оцінювати наслідки від її результатів для жінок і чоловіків за відповідними показниками і критеріями (рис. 1).

Гендерна політика		
етапи становлення:		
1) форму-вання	2) реалізація	3) оцінювання
зміст і час:		
законодавче і нормативне забезпечення	план дій і встановлення відповідальних за їх виконання	визначення індикаторів (показників) та критеріїв
з 2005 р.	з 2017 р.	з 2020 р.
суб'єкти виконання:		
Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України	Кабінет Міністрів України, Міністерство соціальної політики України, урядовий уповноважений з гендерної політики, місцеві органи публічної влади, керівники організацій і підприємств	Кабінет Міністрів України, Державна служба статистики України, уповноважений з реалізації гендерної політики у конкретному міністерстві та інших органах публічної влади

Рис. 1. Етапи становлення гендерної політики та їхній зміст

Авторська розробка.

Як видно з рис. 1, *перший етап* становлення гендерної політики в Україні – її *формування*, забезпечується Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, Міністерством соціальної політики.

Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2020 № 274 обов'язки щодо впровадження державної політики забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та координації взаємодії центральних органів виконавчої влади в рамках забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, як і в попередніх урядах, покладено на віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. Міністерство соціальної політики виступає координатором з питань гендерної політики. Ним затверджено «Методичні рекомендації щодо оцінювання гендерного впливу галузевих реформ» (далі – Методичні рекомендації) [15] та «Інструкцію щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів» (далі – Інструкція) [14].

Методичні рекомендації виступають алгоритмом дій з «оцінювання ймовірних та/або наявних результатів/наслідків реалізації галузевої реформи на становище різних соціальних груп жінок і чоловіків» (стаття 1). Проте вони носять лише рекомендаційний характер. В них написано, що їх «доцільно застосовувати» (стаття 1), а також вони можуть бути застосовані «стосовно галузевих реформ, які вже проведено, або які впроваджуються» (стаття 6). Такі обмеження, на наш погляд, уповільнюють темп подолання наявних гендерних стереотипів у суспільстві. Тому, вважаємо, що рекомендації Міністерства соціальної політики України мали б поширюватися на всі організації держави, а не лише на органи публічної влади. Так, як це запропоновано в Інструкції, в якій зазначено, що вона «застосовується у розробленні

документів, спрямованих на регулювання суспільних відносин, що містять норми права, мають неперсоніфікований характер і розраховані на неодноразове застосування» (стаття 1). Такими документами можуть бути розпорядчі акти в усіх організаційних структурах держави, у тому числі в органах публічної влади, громадських об'єднаннях, організаціях, підприємствах.

На наш погляд, такий підхід пришвидшив би вирішення питання щодо подолання гендерних стереотипів та зменшення гендерного розриву і сприяв би створенню гендерно збалансованих інституцій у державі.

Незважаючи на достатню нормативно-правову базу, чинну в Україні, все ще залишаються такі нормативно-правові акти, в яких не чітко визначені інтереси і потреби чоловіків і жінок. Ми погоджуємося з думкою вітчизняних науковців, що «для подолання цієї проблеми законодавча ініціатива має виходити від органів місцевого самоврядування» [22].

Другий етап становлення гендерної політики – етап її реалізації. Його виконання покладено на державні та муніципальні установи, громадські організації, політичні партії. Так, починаючи з 2017 року в Україні діють уповноважені особи (координатори), повноваження та функції яких визначено Законом України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (стаття 13) [12]. Вони аналізують стан забезпечення гендерної рівності; координують заходи у зазначеній сфері; співпрацюють з громадськими об'єднаннями та іноземними неурядовими організаціями та спільного вироблення шляхів усунення дискримінації за ознакою статі; здійснюють постійне інформування про діяльність щодо ліквідації всіх форм дискримінації за ознакою статі; організовують навчання з питань гендерної проблематики, з формування гендерної культури і професійних навичок під час реалізації функцій і завдань у цій сфері, надають або сприяють наданню допомоги та захисту постраждалим особам; вживають заходів щодо усунення проявів дискримінації за ознакою статі.

На допомогу уповноваженим особам (координаторам) Офісом віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України було розроблено гендерні профілі територій [2]. У них застосовано стандартизований підхід до збору інформації щодо гендерних питань за 33 напрямками. Нами розглянуто лише чотири з них і порівняно їх із кількома областями України (Вінницька, Житомирська, Одеська, Харківська, м. Київ). Це напрями: 1). «Економічна активність, зайнятість та безробіття населення за місцем проживання». 2). «Середньомісячна заробітна плата жінок та чоловіків». 3). «Кількість жінок та чоловіків депутатів обласної ради». 4). «Кількість звернень в органи місцевого самоврядування, правоохоронні та судові органи щодо фактів дискримінації за ознакою статі» (див. табл. 1).

Як видно з таблиці 1, інформація про гендерний профіль території подавалась за 2017 рік і не у всіх регіонах дотримано стандартну вимогу. Це ускладнює проведення аналізу реалізації гендерної політики загалом по країні. Однак сам факт розроблення такого гендерного профілю областей і міст України, на наш погляд, є великим кроком уперед у вирішенні гендерної проблематики. Цей напрям є перспективним і має системно підтримуватися визначеними посадовими особами в органах публічної влади, які своєчасно мають оновлювати інформацію у єдиній базі даних. Вважаємо, що такі профілі мають бути створені не лише в органах публічної влади, а й в інших організаціях.

Третій етап становлення гендерної політики – оцінювання наслідків для жінок і чоловіків, яке забезпечується збором й аналізом статистичної інформації, в якій органами державної статистики відображено показники становища жінок і чоловіків в усіх сферах життя суспільства. У 2020 році згідно з Планом державних статистичних спостережень (ДСС) Державна служба статистики реалізувала 97 ДСС. З них у 11 ДСС, згідно з Планом ДСС, вимірювались показники з розподілом за статтю (11% від загальної кількості форм) [3].

Таблиця 1

Деякі показники гендерного профілю територій України

Територія	Показники за 2017 рік			
	1	2	3	4
Вінницька обл.	безробітних: жінок – 10,4%; чоловіків – 11%	гендерний розрив в оплаті праці середній по Україні – 21,1%	zareєстровано 61,3% жінок, 38,7% чоловіків	не надходило
Житомирська обл.	безробітних – 11% (однаково)	16,6%	не зазначено	кількість заяв зросла в 1,5 раза за 8 місяців 2018 р. порівняно з 2017 р.
м. Київ	рівень безробіття вищий серед чоловіків на 3,4% у 2017 р.	17,18%	18,3% – жінки	не надходило
Одеська обл.	серед жінок – 17,9%	17%	88% – чоловіки 12% – жінки	торгівля людьми
Харківська обл.	серед жінок – 10,1%	20,3%	98% – чоловіки, 2% – жінки	не надходило

Авторська розробка на основі [профіль].

Гендерний аналіз – це складник гендерної експертизи, яка включає гендерну діагностику та гендерне оцінювання. Його мають забезпечувати відповідні фахівці – соціологи, політологи, правники, психологи, публічні управлінці, на відміну від гендерного оцінювання, яке мають забезпечувати уповноважені з реалізації гендерної політики у конкретному міністерстві та іншому органі публічної влади. Гендерний прогноз має забезпечувати урядовий уповноважений з гендерної політики [7]. За наявності злагодженої діяльності такої системи гендерна експертиза буде проведена на професійному рівні, в ній можливе своєчасне реагування на виявлені недоліки та проблеми.

Вважаємо, що гендерний аналіз, гендерне оцінювання, гендерне прогнозування є складниками гендерної експертизи і у сукупності забезпечують «гендерний мейнстрімінг», який ООН визначає як «оцінку наслідків для жінок та чоловіків будь-яких запланованих дій, включаючи законодавство, політики чи програми у всіх сферах та на всіх рівнях» [5], як комплексну стратегію у досягненні гендерної рівності. Створена в Україні гендерна політика також спрямована на досягнення гендерного мейнстрімінгу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У результаті проведеного дослідження дійшли висновку, що становлення гендерної політики в Україні забезпечується формуванням, реалізацією й оцінюванням гендерної рівності у суспільстві у всіх сферах та на всіх рівнях. З'ясовано, що етап формування гендерної політики розпочався в Україні зі створення нормативно-правової бази, що відповідає міжнародним стандартам (з 2005 р.) і є досить розвиненою, на відміну від двох інших етапів, – етапу реалізації гендерної політики, який розпочався з 2017 року з моменту запровадження урядового уповноваженого з гендерної політики, та етапу оцінювання, який розпочався з 2020 року з моменту врахування ДСС гендерного аспекту.

Результати проведеного аналізу дозволяють стверджувати, що в Україні формується нова модель соціального і політичного партнерства, яка ґрунтується на рівноправних професійних відносинах між чоловіками і жінками, про що свідчать статистичні дані, зібрані

у гендерних профілях областей і міст України. Однак виявлено, що вони потребують удосконалення і системного оновлення. Так, на етапі реалізації гендерної політики запропоновано розширити мережу уповноважених осіб (координаторів) шляхом їх створення не лише в центральних і місцевих органах влади, а й в інших організаціях і підприємствах; на етапі оцінювання – забезпечення гендерного мейнстримінгу, який є пріоритетним у європейській практиці діяльності органів публічної влади і політичних партій, оскільки дозволяє більш точно прогнозувати соціальні і політичні цілі, оцінювати електоральну поведінку жінок, які є значною активною частиною суспільства.

Подальшого вирішення потребують питання визначення нових моделей партнерства жінок і чоловіків в органах публічної влади, зокрема у Верховній Раді України, з метою їх ефективного впливу на соціально-економічні та політичні процеси в країні та визначення їхніх наслідків для жінок і чоловіків.

Список використаної літератури

1. Гендерна політика у системі державного управління : підручник / за заг. ред. М.М. Білинської. Запоріжжя : Друкарський світ, 2011. 132 с.
2. Гендерні профілі 24 областей України та м. Києва. URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/politika-gendernoyi-rivnosti/tsikavo-ta-korisno-pro-gender/genderni-profil-24-oblastej-ukrayiny-ta-m-kyyeva>.
3. Гендерна статистика. URL: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/help/gender/description_1.htm.
4. Глобальні цілі сталого розвитку (2015–2030 pp.). URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
5. Глосарій гендерних термінів. URL: <https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/gender/dfghjgkl>.
6. Горulyкo О.Ю. Проблеми реалізації гендерних зобов'язань у Верховній Раді України. *Вісник Львівського університету. Серія «Філософсько-політологічні студії»*. 2021. Випуск 35. С. 142–149.
7. Горulyкo О. Гендерно-правовий аналіз чинного законодавства України: сутність та проблеми застосування. *Практична політологія: тенденції і перспективи* : матеріали І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Київ, 17 березня 2021 р.) / за заг. ред. В.А. Гошовської. Київ : НАДУ. 2021. С. 19–26.
8. Загальна декларація прав людини, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
9. Краснопольська Т.М. Взаємодія інститутів держави та громадянського суспільства в реалізації гендерної політики України : автореферат дис. на зд. наук. ст. канд. політ. наук. Нац. ун-т «Одеська юридична академія» МОН України. Одеса. 2013. 18 с.
10. Кресіна І.О., Ярош О.Б. Гендерний аналіз політичного процесу в Україні. Гендерні паритети в умовах трансформації суспільства : монографія. / За заг. ред. Н.М. Онищенко, Н.М. Пархоменко. Київ : Юрид. думка, 2007. С. 178–218.
11. Про визначення питань, що належать до компетенції Першого віце-прем'єр-міністра України та віце-прем'єр-міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2020 № 274.
12. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.
13. Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2018 р. № 27. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273-2018-п#Text>.
14. Про затвердження Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів : Наказ Міністерства соціальної політики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0211-20#Text>.

15. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо оцінювання гендерного впливу галузевих реформ : Наказ Міністерства соціальної політики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0257739-20#Text>.
16. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини : Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>.
17. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1544-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-p#Text>.
18. Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2020 року № 1393-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1393-2020-p>.
19. Руднева О.М. Гендерна рівність у праві України : дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2002. 178 с.
20. Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь 2017 року. URL: <https://ukraine.un.org/uk/49413-2017-nacionalna-dopovid-cili-stalogo-rozvitku-ukraina>.
21. Як змінювався гендерний склад Ради останні 30 років. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/06/infografika/polityka/yak-zminyuvavsya-hendernyj-sklad-rady-ostanni-30-rokiv>.
22. Valentyna Goshovska, Nataliia Balasynovuch, Liliia Hrugorovych, Volodymyr Goshovskiy, Lydiia Danylenko. Information and Legal Support for the Implementation of a Gender Approach to Public Administration. *International Journal of Computer Science and Network Security*. Vol. 21 No. 7. Pp. 150–158 (Web of Science).

STAGES OF FORMATION GENDER POLICY IN UKRAINE

Olga Gorulko

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service,
Department of Parliamentarism
Anton Tsedik str., 20, 03057, Kyiv, Ukraine*

The article examines the stages of gender policy in Ukraine related to the emergence of women's political leadership in public and social activities. It was found that, despite significant advances in gender policy and the desire to create an egalitarian type of state policy on the situation of women in the state, there is still a gender gap at the level of higher state authorities, the gender balance in representative bodies and higher levels of executive power is disturbed. It is established that for the implementation of the principle of gender parity it is not enough just to form a legal framework, it is necessary to create conditions for its implementation and evaluation. The stages of gender policy formation in Ukraine related to its formation, implementation and evaluation are identified and characterized. It was found that the development of gender policy somewhat slows down at the stages of implementation and evaluation and therefore needs improvement of organizational, financial, staffing, and the development of clear indicators and benchmarks for women and men. It is noted that the vector of state policy development in Ukraine for the period from 2005 to the present has changed from the feminist concept to the gender, which recognizes that the whole structure of society and the relationship between men and women within it are subject to radical review.

An integrated gender approach is beginning to be introduced in Ukraine, which no longer sees gender equality as a "separate issue", and becomes a matter of all policies and programs. This stage was the impetus for the formation of gender policy in Ukraine. Its implementation is becoming a priority in the work of public authorities and local governments. The next stages of its formation are related to the definition of specific actors (2017) and introduction of gender profiles of regions and cities of Ukraine and gender statistics in the country (2020). It is established that gender policy was formed in Ukraine, which aims to ensure gender mainstreaming, which has become a priority in European practice of public authorities and political parties.

Key words: gender policy, gender gap, gender quota, gender policy assessment, gender mainstreaming.